

Nyhedsbrev nr. 7/2015

Arbejdsmiljøklagenævnet har i august måned 2015 truffet i alt 46 af afgørelser.

Heraf er de nedenstående udvalgte afgørelser af almen eller principiel interesse.

Afgørelserne vil kunne læses i deres helhed i Retsinformation, når de er frigivet dér.

Afgørelserne kan søges frem på retsinformation.dk under søgekriteriet: "Ressortministeriets journalnummer": Brug journalnumrene, der står her i nyhedsbrevet under den enkelte afgørelse.

Indhold

Lov om arbejdsmiljø	1
Sag nr. 1: Påbud om at forebygge og reducere risikoen for vold og trusler ved alenearbejde uden auditiv eller visuel kontakt sendt tilbage til Arbejdstilsynet	1
Sag nr. 2: Fastholdelse af afgørelse uden påbud om at en virksomhed havde overtrådt arbejdsmiljølovgivningen på tidspunktet for en arbejdsulykke.....	3
Sag nr. 3: Afslag på dispensation fra kravet om brug af friskluftforsynet åndedrætsværn ved spartelpåføring af et kodenummereret produkt sendt tilbage til Arbejdstilsynet.....	5
Sag nr. 4: Fastholdelse af påbud om at arbejdet med fliselægning skal udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt	7
Sag nr. 5: Fastholdelse af påbud om at træffe effektive foranstaltninger mod ulykker med elektrisk strøm ved el-tavler under spænding	8
Sag nr. 6: Fastholdelse af påbud om straks at træffe effektive foranstaltninger mod sammenstyrtning, nedstyrtning ved arbejde på en gitterrist i et anlæg	9
Sag nr. 7: Fastholdelse af afslag på forlængelse af fristen for at efterkomme påbud om tilfredsstillende temperatur på et toilet og et påbud om at sikre et kontor mod udefrakommende fugt.....	10
Sag nr. 8: Fastholdelse af påbud om at sikre at arbejdet for specialister og projektledere er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.....	12
Sag nr. 9: Afgørelse med afslag på forslag til at efterkomme påbud til en aftenskole om brug af effektiv ventilation i et stensliberum sendt tilbage til Arbejdstilsynet.....	14

Lov om arbejdsmiljø

Sag nr. 1: Påbud om at forebygge og reducere risikoen for vold og trusler ved alenearbejde uden auditiv eller visuel kontakt sendt tilbage til Arbejdstilsynet

Arbejdsmiljøklagenævnet sendte et påbud om, at en virksomhed straks skulle forebygge og reducere risikoen for vold og trusler ved, at der ikke arbejdes alene uden

direkte auditiv eller visuel kontakt tilbage til Arbejdstilsynet, da det var uklart, om de ansatte arbejdede alene.

Arbejdstilsynet var på tilsynsbesøg hos psykiatrisk afdeling på et hospital, som er en retspsykiatrisk døgnfunktion, som betyder, at de ansatte i afdelingen modtager patienter, der under fængselsophold vurderes at have en psykisk lidelse.

Arbejdstilsynet fik oplyst, at patienterne på afdelingen kan lide af svære psykiske lidelser og/eller have udadreagerende adfærd.

Arbejdstilsynet fik af medarbejderne oplyst, at der gennem arbejdsdagen forekommer perioder, hvor de arbejder alene *"uden mulighed for, at kollegaer kan se eller høre dem"*.

Arbejdstilsynet afgav påbud om, at virksomheden skulle forebygge og reducere risikoen for vold og trusler ved, at der ikke arbejdes alene uden direkte auditiv eller visuel kontakt på afdelingen.

Virksomheden klagede over påbuddet, og ledelsen oplyste i klagen og har under klagesagens behandling anført, at der ikke foregår alenearbejde uden auditiv eller visuel kontakt. Der vil altid som minimum være auditiv kontakt til kollegaer.

I de situationer, hvor en medarbejder går i rygebur med patienter og ved vagtskifte, vil der altid være auditiv kontakt til en eller flere andre medarbejdere. Der vil desuden altid være flere medarbejdere om medicingivning og servering af frokost og aftensmad.

Regler

Det fremgår af § 38, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 4, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdet i alle led skal planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Planlægningen og tilrettelæggelsen af arbejdet skal ske under hensyntagen til de forebyggelsesprincipper, der er angivet i bekendtgørelsens bilag.

Det skal iagttages, at der ikke foreskrives eller forudsættes anvendt konstruktioner, planudformninger, detaljløsninger og arbejdsmetoder, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed ved arbejdets udførelse. Endvidere skal det sikres, at de samlede påvirkninger i arbejdsmiljøet på kort eller lang sigt ikke forringer de ansattes sikkerhed eller sundhed.

Det fremgår af § 7, stk. 1, i samme bekendtgørelse, at arbejdet skal i alle led udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt ud fra både en enkeltvis og samlet vurdering af de fysiske, ergonomiske og psykosociale forhold i arbejdsmiljøet, som på kort eller lang sigt kan have indvirkning på den fysiske eller psykiske sundhed.

Det fremgår af § 11, stk. 1, i samme bekendtgørelse, at hvis den ansatte går alene ved en arbejdsproces, og dette kan medføre en særlig fare for den pågældende, skal arbejdet tilrette-

lægges således, at denne fare imødegås. Kan faren ikke imødegås, må den ansatte ikke arbejde alene.

Afgørelse

Arbejdsmiljøklagenævnet hjemviste Arbejdstilsynets påbud om, at virksomheden straks skulle forebygge og reducere risikoen for vold og trusler ved, at der ikke arbejdes alene uden direkte auditiv eller visuel kontakt på den psykiatriske afdeling, da nævnet fandt det uklart, om de ansatte på den psykiatriske afdeling arbejder alene.

Nævnet lagde vægt på, at ledelsen og arbejdsmiljørepræsentanten har anført, at der ikke foregår alenearbejde uden auditiv eller visuel kontakt. Der vil altid som minimum være auditiv kontakt til kollegaer.

Nævnet lagde desuden vægt på, at ledelsen har oplyst, at de ansatte og afdelingssygeplejersken på tilsynstidspunktet har besvaret de fra Arbejdstilsynet stillede spørgsmål ud fra den forståelse, at Arbejdstilsynet spurgte ind til situationer, hvor der ikke var både auditiv og visuel kontakt. Nævnets afgørelse er truffet af et enigt nævn (**j.nr. 2014-6024-53802**).

Sag nr. 2: Fastholdelse af afgørelse uden påbud om at en virksomhed havde overtrådt arbejdsmiljølovgivningen på tidspunktet for en arbejdsulykke

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt Arbejdstilsynets afgørelse uden påbud om, at en virksomhed havde overtrådt arbejdsmiljølovgivningen på tidspunktet for en arbejdsulykke, hvor en ansat kom til skade, da en patient reagerede voldsomt, da patienten skulle bæltefikseres, da de i strid med den givne instruks gik ind til patienten, før politiet ankom.

Arbejdstilsynet var på tilsynsbesøg på en psykiatrisk afdeling på et hospital, hvor der var sket en arbejdsulykke, da en ansat var kommet til skade i forbindelse med magtanvendelse på en patient på et lukket afsnit.

Arbejdstilsynet fik oplyst, at der på ulykkestidspunktet på det lukkede afsnit var blevet indlagt en patient, som havde det rigtig dårligt. Patienten var kendt for til tider at have en udadreagerende adfærd.

Senere hørte de ansatte savelignende lyde fra patientens stue og blev bange for, at patienten var ved at udarbejde skarpe våbenlignende genstande. De ansatte ringede til politiet, som de er instrueret i, og ventede først udenfor døren.

På et tidspunkt følte tre af de ansatte, at de blev nødt til at se, hvad der foregik på stuen, hvorefter de bankede på og gik ind, inden politiet var ankommet. Dette på trods af instruktion om ikke at gå ind til en patient, når politiet var blevet tilkaldt.

Det viste sig, at patienten var på vej i bad, og han blev voldsomt provokeret og ophidset over at blive forstyrret. Han reagerede verbalt mod personalet og gik efter dem. De forsøgte at få ham til ro uden held, og til sidst vurderedes det, at han skulle bæltefikseres for at falde til ro.

Under bæltefikseringen sparkede patienten og slog om sig. Under dette optrin rammes en ansat, som kom til skade.

Arbejdstilsynet fik oplyst, at de ansatte efterfølgende fik de-briefing, og det blev italesat og indskærpet overfor hele personalegruppen, at instruksen er, at man venter på politiet, inden man går ind, når man efter vurdering har ringet til dem.

Arbejdstilsynet udleverede en besøgsrapport, hvor der blev sat kryds i det felt, der angiver at Arbejdstilsynet ikke har konstateret forhold, der giver anledning til at foretage sig yderligere.

Arbejdstilsynet udarbejdede et internt notat, hvor det fremgik, at der er enighed om ikke at reagere på denne ulykke, da instruks og beredskab var til stede på ulykkestidspunktet, men skadeslidte og 2 kollegaer handlede på egen hånd, da de af uvisse årsager følte, de måtte vide, hvad der foregik, og derfor ikke ventede til politiet ankom, trods det at de havde risikovurderet, det var nødvendigt at ringe efter netop politiet.

Arbejdstilsynet sendte et brev til virksomheden vedrørende ulykkesundersøgelse, hvor det fremgik, at Arbejdstilsynet ikke har givet nogle reaktioner i forbindelse med ulykkesundersøgelsen, men sagen er nu efter fast praksis overgivet til juridisk vurdering.

Arbejdstilsynet fik fra politiet senere fremsendt de optagede politirapporter i forbindelse med hændelsen og oplyste telefonisk virksomheden om, at Arbejdstilsynet efter at have modtaget en politirapporten har vurderet, at forebyggelsen af de ansattes udsættelse for vold i forbindelse med hændelsen ikke var tilstrækkelig.

Arbejdstilsynet traf herefter den afgørelse, der hedder "Afgørelse uden påbud", der betyder, at virksomheden ikke har overholdt Arbejdsmiljøloven på ulykkestidspunktet.

Virksomheden klagede over afgørelsen og henviste blandt andet til Arbejdstilsynets ændrede vurdering af sagen.

Regler

Det fremgår af § 38, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 4, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdet i alle led skal planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Planlægningen og tilrettelæggelsen af arbejdet skal ske under hensyntagen til de forebyggelsesprincipper, der er angivet i bekendtgørelsens bilag.

Det skal iagttages, at der ikke foreskrives eller forudsættes anvendt konstruktioner, planudformninger, detaljløsninger og arbejdsmetoder, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed ved arbejdets udførelse. Endvidere skal det sikres, at de samlede påvirkninger i arbejdsmiljøet på kort eller lang sigt ikke forringer de ansattes sikkerhed eller sundhed.

Det fremgår af § 7, stk. 1, i samme bekendtgørelse, at arbejdet i alle led skal udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt ud fra både en enkeltvis og samlet vurdering af de

fysiske, ergonomiske og psykosociale forhold i arbejdsmiljøet, som på kort eller lang sigt kan have indvirkning på den fysiske eller psykiske sundhed.

Afgørelse

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt Arbejdstilsynets afgørelse uden påbud, således at virksomheden havde overtrådt arbejdsmiljølovgivningen på tidspunktet for ulykken, idet et flertal af nævnets medlemmer vurderede, at arbejdet på den psykiatriske afdeling på ulykkestidspunktet ikke var udført sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, da de ansatte gik ind til en patient med udad reagerende adfærd, før politiet ankom.

Flertallet lagde vægt på, at tre ansatte, trods instruks om ikke at gå ind til en patient, når politiet er tilkaldt, valgte at gå ind til patienten for at se, hvad der foregik på stuen, og at patienten reagerede så voldsomt, at han skulle bæltefikseres, hvilket resulterede i at en ansat kom til skade.

Flertallet lagde desuden vægt på, at virksomheden har oplyst, at der på ulykkestidspunktet var instrukser og vejledning om, at de ansatte ikke må gå ind til en patient, når politiet er tilkaldt, samt at der efter ulykken er italesat og indskærpet overfor alle de ansatte, at instruksen er, at man venter på politiet, inden man går ind, når der efter en lægefaglig vurdering er ringet efter politiet.

Flertallet af nævnets medlemmer bemærkede til klagen, at nævnet ikke har kompetence til at tage stilling til Arbejdstilsynets myndighedsudøvelse. En klage herover skal rettes til Direktøren for Arbejdstilsynet og herefter til Beskæftigelsesministeriet.

Flertallet bemærkede desuden, at Arbejdstilsynet har foretaget en tilstrækkelig høring af virksomheden forud for Arbejdstilsynets afgørelse, idet Arbejdstilsynet efter at have modtaget en politirapport oplyste, at det påtænkes at afgive afgørelse uden påbud, da forebyggelsen af de ansattes udsættelse for vold ikke var tilstrækkelig. Arbejdstilsynet havde desuden sendt en høring over sagens faktiske oplysninger samt et udkast til afgørelsen til virksomheden.

Flertallet bemærkede, at det fremgår af arbejdsmiljøloven, at arbejdsgiver har ansvaret for, at forholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige. Arbejdsgiver skal sørge for, at der føres effektivt tilsyn med, at arbejdet udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Nævnets afgørelse blev truffet af et flertal på 9 ud af nævnets 11 medlemmer.

Mindretalsudtalelse: Et mindretal på 2 af nævnets medlemmer vurderer, at Arbejdstilsynet ikke har dokumenteret, at der var andre væsentlige oplysninger til sagen, end dem, der forelå på tidspunktet for Arbejdstilsynets tilsynsbesøg, hvorfor Arbejdstilsynets påbud bør ophæves (**j.nr. 2014-6024-60625**).

Sag nr. 3: Afslag på dispensation fra kravet om brug af friskluftforsynet åndedrætsværn ved spartelpåføring af et kodenummereret produkt sendt tilbage til Arbejdstilsynet

Arbejdsmiljøklagenævnet sendte Arbejdstilsynets afgørelse med afslag på dispensation fra kravet om brug af luftforsynet åndedrætsværn ved brug af et produkt med

MAL-kode 5-5 tilbage til Arbejdstilsynet, idet Arbejdstilsynet ikke havde forholdt sig til, om der foreligger særlige forhold, der kan tillade afvigelser fra reglerne, og om en sådan afvigelse fra reglerne vil være rimelig og fuldt forsvarlig.

En virksomhed sendte en ansøgning om dispensation fra kravene om brug af luftforsynet åndedrætsværn ved arbejde med et produkt, der har en MAL-kode på 5-5, der er det højeste kodenumre, der kan tildeles et produkt.

Virksomheden ønskede at anvende motordrevet filtrerende åndedrætsværn med filtre af typen ABE1 (organiske gasser, uorganiske gasser og sure gasser) i stedet for friskluftforsynet åndedrætsværn.

Virksomheden oplyste blandt andet, at der males i en malerkabine, hvor der males emner svarende til et areal på cirka 3 m², som lægges på som en form for spartel-produkt.

Det tager ½ time at lægge produktet på emnet, og der er fem personer, som arbejder med produktet. De fem personer er opdelt i to hold á to personer og til sidst en person, som "retter til".

Arbejdstilsynet traf afgørelse med afslag på dispensation for brug af luftforsynet åndedrætsværn, og virksomheden klagede over afgørelsen.

Regler

Det fremgår af § 48, i arbejdsmiljøloven, at stoffer og materialer med egenskaber, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, kun må fremstilles og anvendes ved arbejdsprocesser og -metoder, der effektivt sikrer de beskæftigede mod ulykker og sygdomme. Anerkendte normer eller standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal følges.

Det fremgår af § 13, i bekendtgørelsen om arbejde med kodenummererede produkter, at ved arbejde med produkterne skal der mindst træffes de sikkerhedsforanstaltninger, der er angivet i bilagene til bekendtgørelsen.

I forbindelse med klargøring og afslutning af arbejdet, skal der mindst træffes de sikkerhedsforanstaltninger, der er angivet i bekendtgørelsens bilag, til imødegåelse af sundhedsfare fra støv- og afbrændingsprodukter.

Det fremgår af § 22, i samme bekendtgørelse, at direktøren for Arbejdstilsynet kan, hvor særlige forhold foreligger, tillade afvigelser fra bestemmelserne i denne bekendtgørelse, når det skønnes rimeligt og fuldt forsvarligt.

Det fremgår af bilag 7, skema VII.5, i samme bekendtgørelse, at der for for- og efterbehandling med et produkt med MAL – kode 5-5 skal anvendes åndedrætsværn i form af luftforsynet helmaske.

Det fremgår af § 5, stk. 3, i bekendtgørelsen om arbejde med stoffer og materialer, at arbejde med de i bilag III nævnte stoffer og materialer skal ske i overensstemmelse med de særlige krav i bilagene.

Det fremgår af bilag III, punkt 3.1, i samme bekendtgørelse, at der altid skal træffes mindst de sikkerhedsforanstaltninger, som svarer til det kodenummer, der er fastsat efter de gældende regler herom.

Afgørelse

Arbejdsmiljøklagenævnet hjemviste Arbejdstilsynets afgørelse med afslag, idet sagen ikke var tilstrækkelig oplyst til, at der kan træffes afgørelse, idet Arbejdstilsynet ikke havde forholdt sig til, hvorvidt der foreligger særlige forhold, der tillader afvigelser fra reglerne om kodenummerede produkter, samt hvorvidt en sådan afvigelse fra reglerne er rimelig og fuldt forsvarlig.

Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at Arbejdstilsynet ikke i afgørelsen havde henvist til reglen om dispensation fra reglerne om kodenummerede produkter, hvor det fremgår, at direktøren for Arbejdstilsynet kan, hvor særlige forhold foreligger, tillade afvigelser fra bestemmelserne i bekendtgørelsen, når det skønnes rimeligt og fuldt forsvarligt.

Nævnet lagde desuden vægt på, at Arbejdstilsynet alene havde henvist til reglerne om kodenummerede produkter, hvor det fremgår, at der ved arbejde med produkterne mindst skal træffes de sikkerhedsforanstaltninger, der er angivet i bilag til reglerne, hvor det fremgår, at der altid skal træffes mindst de sikkerhedsforanstaltninger, som svarer til det kodenummer, der er fastsat efter de gældende regler herom.

Nævnet lagde endvidere vægt på, at der mangler oplysninger om, hvorvidt der foreligger særlige forhold ved spartelpåføring af produkter indeholdende isocyanat ved arbejdet med overfladebehandlingen, som tillader dispensation fra reglerne. Arbejdsmiljøklagenævnets afgørelse er truffet af et enigt nævn (**j.nr. 2014-6050-66488**).

Sag nr. 4: Fastholdelse af påbud om at arbejdet med fliselægning skal udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt påbud om, at en virksomhed straks skulle planlægge, tilrettelægge og udføre arbejdet med fliselægning forsvarligt, idet en af virksomhedens ansatte lå på knæ på et plant, men hårdt betonunderlag under fliselægning af et badeværelse på 6,9 m², hvorved den ansatte arbejdede i en knæliggende arbejdsstilling med sammenklemning af ben og især knæ, samt med vægten af kroppen hvilende på hælene.

Arbejdstilsynet var på tilsynsbesøg på en byggeplads og konstaterede, at en af en virksomheds ansatte lå på knæ på et plant, men hårdt betonunderlag under fliselægning af et badeværelse på 6,9 m².

Arbejdstilsynet konstaterede, at den ansatte arbejdede i knæliggende arbejdsstilling med sammenklemning af ben og især knæ, samt med vægten af kroppen hvilende på hælene.

Arbejdstilsynet fik oplyst, at der var to murere beskæftiget med fliselægning af badeværelser på byggepladsen, og at de ansatte arbejdede i 3-4 timer af arbejdsdagen i knæliggende arbejdsstilling.

Arbejdstilsynet afgav påbud til virksomheden om straks at planlægge, tilrettelægge og udføre arbejdet med fliselægning sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Regler

Det fremgår af § 38, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 7, stk. 1, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdet i alle led skal udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt ud fra både en enkeltvis og samlet vurdering af de fysiske, ergonomiske og psykosociale forhold i arbejdsmiljøet, som på kort eller lang sigt kan have indvirkning på den fysiske eller psykiske sundhed.

Afgørelse

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt Arbejdstilsynets påbud, således at virksomheden straks skulle planlægge, tilrettelægge og udføre arbejdet med fliselægning på byggepladsen.

Nævnet lagde vægt på, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøg konstaterede, at en af virksomhedens ansatte lå på knæ på et plant, men hårdt betonunderlag under fliselægning af et badeværelse på 6,9 m².

Nævnet lagde desuden vægt på, at Arbejdstilsynet konstaterede, at den ansatte arbejdede i knæliggende arbejdsstilling med sammenklemning af ben og især knæ, samt med vægten af kroppen hvilende på hælene.

Nævnet lagde endvidere vægt på, at Arbejdstilsynet fik oplyst, at der var to murere beskæftiget med fliselægning af badeværelser på byggepladsen, og at de ansatte arbejdede i 3-4 timer af arbejdsdagen i knæliggende arbejdsstilling.

Nævnet lagde ydermere vægt på, at der er tale om langvarigt knæliggende arbejde, idet virksomheden i klagen havde oplyst, at de ansatte lagde op til 24 klinker ad gangen, hvorefter de flyttede sig og rengjorde området, og at det var oplyst, at det knæliggende arbejde varede i henholdsvis cirka 10 minutter, cirka 15-20 minutter eller cirka 20 minutter.

Nævnet lagde endelig vægt på, at Arbejdstilsynet konstaterede, at der ikke var tekniske hjælpemidler til rådighed for de ansatte. Nævnets afgørelse er truffet af et enigt nævn (**J.nr. 2015-6020-29791**).

Sag nr. 5: Fastholdelse af påbud om at træffe effektive foranstaltninger mod ulykker med elektrisk strøm ved el-tavler under spænding

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt påbud om at træffe effektive foranstaltninger til at sikre mod ulykker med elektrisk strøm og eksplosioner ved åbning af låger i el-tavler under spænding, idet der ikke var truffet effektive foranstaltninger til at forebygge risiko for ulykker hidrørende fra elektrisk strøm, da der ved åbning af en låge i en el-tavle blev anvendt en u-isoleret nøgle (UMBRACO).

Arbejdstilsynet konstaterede i forbindelse med en undersøgelse af en ulykke, hvor en ansat fik forbrændinger på hånden ved en kortslutning i en el-tavle, at en ansat havde anvendt en u-isoleret nøgle (UMBRACO) ved åbning af el-tavlen.

Arbejdstilsynet vurderede, at nøglen på grund af nøglens længde kunne komme forbi låsepallen, hvorved den u-isolerede nøgle kunne komme i kontakt med toppen af en sikring og stel på lågen samtidigt. Herved var der opstået en stel/jord-fase kortslutning, idet den u-isolerede nøgle består af et ledende materiale.

Arbejdstilsynet afgav påbud om at træffe effektive foranstaltninger til at sikre mod el-ulykker med elektrisk strøm og eksplosioner ved åbning af låger i el-tavler under spænding.

Afgørelse

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt påbud om at træffe effektive foranstaltninger til at sikre mod ulykker med elektrisk strøm og eksplosioner ved åbning af låger i el-tavler under spænding, idet der ikke var truffet effektive foranstaltninger til at forebygge risiko for ulykker hidrørende fra elektrisk strøm.

Nævnet lagde vægt på, at der ved åbning af låge i tavle blev anvendt en u-isoleret nøgle (UMBRACO) på 8 cm, der på grund af værktøjets længde kunne komme forbi låsepallen og forårsage en kortslutning.

Nævnet lagde endvidere vægt på, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøget konstaterede, at den pågældende låge og området ved tavlen var stærkt tilsodet. Nævnets afgørelse er truffet af et enigt nævn (**J.nr. 2015-6020-26466**).

Sag nr. 6: Fastholdelse af påbud om straks at træffe effektive foranstaltninger mod sammenstyrtning, nedstyrtning ved arbejde på en gitterrist i et anlæg

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt påbud om, at en virksomhed straks blev påbudt at træffe effektive foranstaltninger til at forebygge risiko for sammenstyrtning, nedstyrtning under arbejde på en gitterrist i et anlæg, idet gitterristen var lavet af glasfiber og derfor ikke var egnet til færdsel grundet gennemstyrtningsfaren.

Ved tilsynsbesøg undersøgte Arbejdstilsynet en arbejdsulykke, hvor en ansat under arbejde i et anlæg på en rist var faldet gennem risten og 3, 5 meter ned og var kommet til skade.

Arbejdstilsynet afgav et påbud om, at virksomheden straks skulle træffe effektive foranstaltninger til at forebygge risiko for sammenstyrtning, nedstyrtning ved arbejdet i anlægget.

Regler

Det fremgår af § 38, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 13, nr. 1, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at ved udførelsen af arbejdet skal det sikres 1) at der er truffet effektive foranstaltninger til at forebygge risiko for sammenstyrtning, nedstyrtning, sammenskridning, ulykker hidrørende fra elektrisk strøm, rystelser og lignende, 2) at fare for eksplosion, brand, forgiftning og kvælning m.v. er effektivt forebygget.

Afgørelse

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt Arbejdstilsynets påbud om, at virksomheden straks påbydes at træffe effektive foranstaltninger til at forebygge risiko for sammenstyrtning, nedstyrtning under arbejde i anlægget.

Nævnet lagde vægt på, at det er oplyst, at gitterristen var lavet af glasfiber og ikke egnet til færdsel grundet gennemstyrtningsfaren. Nævnets afgørelse er truffet af et enigt nævn (**J.nr. 2015-6020-26766**).

Sag nr. 7: Fastholdelse af afslag på forlængelse af fristen for at efterkomme påbud om tilfredsstillende temperatur på et toilet og et påbud om at sikre et kontor mod udefrakommende fugt

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt afslag på anmodning om forlængelse af fristen for at efterkomme påbud om at sikre tilfredsstillende temperatur på et personaletoilet samt påbud om at sikre et kontor mod udefrakommende kulde begge i en børnehave, idet kommunens anmodning om fristforlængelse bundede i økonomiske hensyn. Sådanne hensyn kan i sig selv ikke udløse en fristforlængelse.

Arbejdstilsynet var i februar 2014 på tilsynsbesøg i en børnehave og traf afgørelse med påbud om at sikre tilfredsstillende temperatur på personaletoiletet samt påbud om at sikre kontoret mod udefrakommende kulde.

Der blev ved afgørelsen givet en frist for at efterkomme påbuddet til den 1. juli 2014.

Den 2. juli 2014 anmodede kommunen om fristforlængelse med den begrundelse, at der var indhentet tilbud på udførelse af ny central ventilation og udskiftning af vinduer og døre i samarbejde med rådgiver, men at arbejdet ikke var sat i gang, da der blev overvejet en anden løsning med at flytte hele børnehaven over i andre bedre lokaler på skolen.

Kommunen ønskede derfor fristforlængelse til den 1. november 2014, hvilket Arbejdstilsynet imødekom med en fristforlængelse.

Kommunen anmodede igen den 23. oktober 2014 om yderligere fristforlængelse til den 1. maj 2015. Begrundelsen for anmodningen var den samme som angivet i den tidligere anmodning, hvilket Arbejdstilsynet imødekom med en fristforlængelse.

Arbejdstilsynet modtog den 29. april 2015 endnu en anmodning om udsættelse af fristen.

I ansøgningen blev det anført, at det politiske udvalg i kommunen havde besluttet, at børnehaven skulle overflyttes til en skole i marts 2016. Kommunen anmodede derfor om udsettelse af fristen til den 1. maj 2016, hvilket Arbejdstilsynet gav afslag på.

Kommunen klagede over afgørelsen.

Regler

Det fremgår af § 77, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at Arbejdstilsynet kan træffe afgørelse om forhold, der strider mod loven eller mod regler eller afgørelser i medfør af loven, og kan herunder påbyde, at forholdene bringes i orden straks eller inden en frist.

Afgørelse

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt Arbejdstilsynets afgørelse med afslag på anmodning om forlængelse af fristen for at efterkomme påbud om at sikre tilfredsstillende temperatur på personaletolet samt påbud om at sikre kontoret mod udefrakommende kulde begge i børnehaven.

Nævnet lagde vægt på, at kommunens anmodning om fristforlængelse bunder i økonomiske hensyn. Sådanne hensyn kan i sig selv ikke udløse en fristforlængelse.

Nævnet lagde desuden vægt på, at anmodningen om fristforlængelse alene drejer sig om påbud om temperaturer på et personaletolet, hvor temperaturen på tilsynstidspunktet i februar 2014 var 15 grader.

Anmodningen om fristforlængelse drejer sig desuden om et påbud om at sikre børnehavens kontor mod udefrakommende kulde begrundet i, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøg kunne mærke en svag luftstrøm fra vinduerne, og at de ansatte oplyste om trækgener, når vinden står på vinduerne.

Nævnet udtalte at nævnet har forståelse for kommunens situation i forhold til beslutningsprocessen om at fraflytte den nuværende institution, men nævnet finder ikke, at der i forhold til påbuddenes karakter og omfang, ses forhold, som i øvrigt kan give grundlag for en fristforlængelse.

Nævnet lagde endvidere vægt på, at Arbejdstilsynet ikke fandt, at der konkret kan imødekommes yderligere fristforlængelse, hvorved der allerede er gået en lang periode, hvor forholdene for de ansatte ikke har været sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige.

Nævnet lagde desuden vægt på, at kommunen hverken har foretaget midlertidige eller blivende foranstaltninger med henblik på at afhjælpe de konstaterede arbejdsmiljøproblemer.

Nævnet bemærkede til klagen, at kommunen har haft mere end 12 måneder til at efterkomme påbuddene, hvorved der allerede er gået en lang periode, hvor forholdene for de ansatte ikke har været sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige.

Nævnet bemærkede i øvrigt, at påbuddenes karakter og begrænsede omfang ikke konkret i sig selv burde give anledning til en længere frist, og at kommunen kunne have foretaget midlertidige eller blivende foranstaltninger med henblik på at afhjælpe de konkret konstaterede

de arbejdsmiljøproblemer. Afgørelsen er truffet af et enigt nævn (**J.nr. 2015-6101-26751**).

Sag nr. 8: Fastholdelse af påbud om at sikre at arbejdet for specialister og projektledere er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt en afgørelse om, at en virksomhed skulle sikre, at arbejdet for specialister og projektledere planlægges, tilrettelægges og udføres sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, da arbejdet på tidspunktet for Arbejdstilsynets tilsynsbesøg, ikke var planlagt, tilrettelagt og ikke blev udført sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Arbejdstilsynet var på tilsynsbesøg på en virksomhed og afholdt gruppeinterviews med medarbejdere fra en afdeling, og det blev herved oplyst, at der var en meget ringe forventningsafstemning af, hvilket ansvar man som medarbejder har, hvilket tidsforbrug man forventes at have, hvilken rolle man skal varetage i projektarbejdet, og hvilken personaleleder man skal referere til, når man flyttes mellem projekter.

Det blev oplyst, at der ofte er en meget ringe forventningsafstemning mellem personaleleder og den medarbejder, der flyttes mellem projekter i forhold til, hvilket ansvar medarbejderen får overdraget i det nye projekt, samt på hvilket niveau medarbejderen indgår i projektet.

Der blev oplyst flere eksempler på, at specialister skal deltage med 50% af deres tid i et projekt, mens de skal deltage 50% i et andet projekt, men hvor det imidlertid viser sig, at opgaverne i begge projekter svarer til 80% af arbejdstiden, hvilket betyder, at den enkelte medarbejder har opgaver, der svarer til 160%.

Det efterlader den enkelte medarbejder med en vanskelig prioritering mellem opgaverne.

Ledelsen oplyste, at ledelsen er opmærksom på, at der over en længere periode i afdelingen har været problemer med arbejdsmængden og ledelsesmæssig støtte.

Det blev oplyst, at der over det seneste år har været flere stresssygemeldte specialister og projektledere. Det blev oplyst, at der det seneste år har været 6 stresssygemeldinger ud af ca. 45 medarbejdere i afdelingen, og at der denne dag var to sygemeldte med stress.

Arbejdstilsynet afgav påbud om, at virksomheden skulle sikre, at arbejdet for specialister og projektledere i afdelingen planlægges, tilrettelægges og udføres sundhedsmæssigt forsvarligt.

Regler

Det fremgår af § 38, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 4, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdet i alle led skal planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Planlægningen og tilrettelæggelsen af arbejdet skal ske under hensyntagen til de forebyggelsesprincipper, der er angivet i bekendtgørelsens bilag.

Det skal iagttages, at der ikke foreskrives eller forudsættes anvendt konstruktioner, planudformninger, detallosninger og arbejdsmetoder, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed ved arbejdets udførelse. Endvidere skal det sikres, at de samlede påvirkninger i arbejdsmiljøet på kort eller lang sigt ikke forringer de ansattes sikkerhed eller sundhed.

Det fremgår af § 7, stk. 1, i samme bekendtgørelse, at arbejdet i alle led skal udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt ud fra både en enkeltvis og samlet vurdering af de fysiske, ergonomiske og psykosociale forhold i arbejdsmiljøet, som på kort eller lang sigt kan have indvirkning på den fysiske eller psykiske sundhed.

Afgørelse

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt Arbejdstilsynets afgørelse, således at virksomheden skulle sikre, at arbejdet for specialister og projektledere planlægges, tilrettelægges og udføres sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Et flertal af nævnets medlemmer fandt, at arbejdet for specialister og projektledere i virksomhedens afdeling på tidspunktet for Arbejdstilsynets tilsynsbesøg, ikke var planlagt, tilrettelagt og blev udført sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Flertallet lagde vægt på, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøg afholdt gruppeinterviews med medarbejdere fra afdelingen, og at blev oplyst ved samtalerne, at der er en meget ringe forventningsafstemning af, hvilket ansvar man som medarbejder har, hvilket tidsforbrug man forventes at have, hvilken rolle man skal varetage i projektarbejdet, og hvilken personaleleder man skal referere til, når man flyttes mellem projekter.

Der er ofte en meget ringe forventningsafstemning mellem personaleleder og den medarbejder, der flyttes mellem projekter i forhold til, hvilket ansvar medarbejderen får overdraget i det nye projekt, samt på hvilket niveau medarbejderen indgår i projektet.

Der er flere eksempler på, at specialister skal deltage med 50 % af deres tid i et projekt, mens de skal deltage 50% i et andet projekt, men hvor det imidlertid viser sig, at opgaverne i begge projekter svarer til 80% af arbejdstiden, hvilket betyder, at den enkelte medarbejder har opgaver, der svarer til 160%. Det efterlader den enkelte medarbejder med en vanskelig prioritering mellem opgaverne.

Flertallet lagde desuden vægt på, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøg afholdt samtaler med ledelsen i afdelingen, og at det i den forbindelse blev oplyst, at ledelsen er opmærksom på, at der over en længere periode har været problemer med arbejdsmængden og ledelsesmæssig støtte. Afgørelsen er truffet af et flertal på 7 ud af nævnets 11 medlemmer.

Mindretalsudtalelse: Et mindretal på 4 af nævnets medlemmer fandt, at virksomheden på afgørelsestidspunktet havde truffet tilstrækkelige foranstaltninger

til at sikre, at arbejdet for specialister og projektledere er planlagt, tilrettelagt og udføres sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, hvorfor mindretallet fandt, at virksomheden skulle have haft en afgørelse uden påbud (**J.nr. 2015-6024-30193**).

Sag nr. 9: Afgørelse med afslag på forslag til at efterkomme påbud til en aftenskole om brug af effektiv ventilation i et stensliberum sendt tilbage til Arbejdstilsynet

Arbejdsmiljøklagenævnet sendte et afslag på en virksomheds forslag til at efterkomme et påbud om brug af effektiv procesventilation i et stensliberum tilbage til Arbejdstilsynet, idet Arbejdstilsynets afslag ikke var konkret begrundet i forhold til virksomhedens forslag om at sikre kursister mod unødige sikkerhedsmæssige og sundhedsmæssige belastninger ved brug af åndedrætsværn.

Arbejdstilsynet foretog et tilsynsbesøg på en aftenskole og konstaterede, at der blev afholdt kursus i stenslibning med ansat lærer og et antal kursister, og at der i stensliberummet var store mængder af kvartsstøv hidrørende fra slibningen af sten.

Arbejdstilsynet traf på den baggrund en afgørelse med påbud om, at aftenskolen skulle sikre effektiv procesventilation i stensliberummet, således at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Påbuddet blev givet efter reglerne om ventilation i bekendtgørelsen om arbejdsstedets indretning, da der var en ansat lærer på stedet. Påbuddet blev desuden givet efter reglen om unødig påvirkning af stoffer og materialer i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, da kursisterne efter Arbejdstilsynets vurdering var dækket af arbejdsmiljølovens udvidede område.

Virksomheden klagede ikke over de to afgivne påbud.

Virksomheden sendte en mail til Arbejdstilsynet, hvor aftenskolen foreslog at lave en ordning for at stenkursisterne kunne fortsætte.

Forslaget indeholdt blandt andet forslag om, at kursisterne anvender personlige værnemidler, og at det var forudsat, at læreren ikke kommer i lokalet, hvor der slibes sten.

Arbejdstilsynet svarede på dette spørgsmål i en form, som både Arbejdstilsynet og nævnet vurderede var en afgørelse truffet efter arbejdsmiljøloven, og som nævnet kunne behandle.

I afgørelsen vurderede Arbejdstilsynet, at det ikke i tilstrækkelig grad kan sikre kursisterne mod unødige sikkerhedsmæssige og sundhedsmæssige belastninger under slibning af sten i sliberummene. Brug af åndedrætsværn er en løsning, der kun må benyttes, hvis arbejdet ikke på anden måde kan planlægges, tilrettelægges og udføres forsvarligt.

Aftenskolen klagede over denne afgørelse.

Regler

Det fremgår af § 2, stk. 3, i arbejdsmiljøloven, at lovens §§ 38 og 39, for så vidt angår de i § 39, stk. 1, nr. 1 og 2, omhandlede arbejder og lovens kapitel 8 om stoffer og materialer også omfatter arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver.

Det fremgår af § 38, i samme lov, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt. Anerkendte normer eller standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal følges.

Det fremgår af § 39, i samme lov, at beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke krav der skal være opfyldt, for at arbejdet kan anses for fuldt forsvarligt planlagt, tilrettelagt og udført.

Herunder om sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger vedrørende arbejder, arbejdsprocesser og -metoder, f.eks. for at undgå sundhedsfare ved støv.

Det fremgår af § 1, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at bekendtgørelsen endvidere gælder for arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver.

Det fremgår af § 4, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdet i alle led skal planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Planlægningen og tilrettelæggelsen af arbejdet skal ske under hensyntagen til de forebyggelsesprincipper, der er angivet i bekendtgørelsens bilag 1.

Det fremgår af bekendtgørelsens bilag 1 - Generelle forebyggelsesprincipper (Jf. artikel 6, stk. 2 i Rådets direktiv 89/391/EØF om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstageres sikkerhed og sundhed under arbejdet).

1. Forhindring af risici.
2. Evaluering af risici, som ikke kan forhindres.
3. Bekæmpelse af risici ved kilden.
4. Tilpasning af arbejdet til mennesket, navnlig for så vidt angår udformningen af arbejdspladsen samt valg af arbejdsudstyr og arbejds- og produktionsmetoder, i særdeleshed med henblik på at begrænse monotont arbejde og arbejde i en bestemt rytme og at mindske virkningerne af sådant arbejde på helbredet.
5. Hensyntagen til den tekniske udvikling.
6. Udskiftning af det, der er farligt med noget, der er ufarligt eller mindre farligt.
7. Planlægning af forebyggelsen for at gøre den til en sammenhængende helhed, inden for hvilken forebyggelsen omfatter teknik, tilrettelæggelse af arbejdet, arbejdsforhold, sociale relationer og påvirkninger fra faktorer i arbejdsmiljøet.
8. Vedtagelse af foranstaltninger til kollektiv beskyttelse frem for foranstaltninger til individuel beskyttelse.
9. Hensigtsmæssig instruktion af arbejdstagerne.

Afgørelse

Arbejdsmiljøklagenævnet hjemviste Arbejdstilsynets afgørelse med afslag på forslag til at efterkomme påbud om brug af effektiv procesventilation i stensliberum, idet sagen ikke var tilstrækkelig oplyst til, at der kan træffes en afgørelse, idet Arbejdstilsynets afslag ikke

var konkret begrundet i forhold til virksomhedens forslag til efterkommelse af Arbejdstilsynets påbud.

Nævnet lagde vægt på, at Arbejdstilsynet om virksomhedens forslag alene har anført, at de fremsendte oplysninger ikke i tilstrækkelig grad kan sikre kursisterne mod unødige sikkerhedsmæssige og sundhedsmæssige belastninger under slibning af sten i sliberummet, og at brug af åndedrætsværn er en løsning, der kun må benyttes, hvis arbejdet ikke på anden måde kan planlægges, tilrettelægges og udføres forsvarligt.

Arbejdstilsynet har derved ikke konkret taget stilling til, om virksomhedens forslag er en egnet løsning på det arbejdsmiljøproblem, der er givet påbud om i forhold til kursisterne, men alene har henvist til de generelle forebyggelsesprincipper nævnt i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse.

Nævnet bemærkede i den forbindelse, at Arbejdstilsynets angivelse af, at kursisternes brug af åndedrætsværn er en løsning, der kun må benyttes, hvis arbejdet ikke på anden måde kan planlægges, tilrettelægges og udføres forsvarligt, ikke er omfattet af reglerne i bilag 1, til bekendtgørelsen om arbejdets udførelse.

Bilaget er alene gældende for arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet. Afgørelsen blev truffet af et enigt nævn (**J.nr. 2015-6020-30993, 2025-6111-30986 og 2015-6199-30992**).

Nyhedsbreve fra Arbejdsmiljøklagenævnet (AMK) kan findes på www.ast.dk

---

Dette nyhedsbrev er udgivet af Arbejdsmiljøklagenævnets sekretariat.

Ansvarlig for nyhedsbrevet er chefkonsulent / Souschef Erik Pohl, direkte tlf. 6189 7443.
